

Kuka oli Heikki Törmäsen (1690–1764) puoliso Marketta (1697–1767)?

Ristilammen Heiskalan sittemmin Törmäsen ja myöhemmin Törmäsenvaaran uudisasuttaja oli Heikki Törmänen, jonka vaimo oli Marketta (1697–1767).

Kuusamon seurakunnan arkisto - IAa:1 Rippikirja 1760–1773, jakso 21

LINKKI: <https://astia.narc.fi/uusiastia/viewer/?fileId=5897501133&aineistoId=1244664324>

Marketan sukunimenä VOISI OLLA **Määttä**. Tämä näkyy vain kerran vuonna 1735, jolloin hän olisi voinut olla kummina puolisonsa Heikki Törmäsen kanssa.

Kuusamon seurakunnan arkisto - IC:1_5 Seurakuntaan muuttaneiden luettelo 1730–1781, jossa on Kuusamon syntyneiden, vihittyjen ja kuolleiden luettelot vuosilta 1730–1764: KUVA 18

Kastettu 13.1.1735: Matz Määttäs dr Brijta nödd.

Kummit: Hend. Latikainen h. Marg. Halttunen, **Hend. Törmänen h. Marg. Määttä...**

LINKKI: <https://astia.narc.fi/uusiastia/viewer/?fileId=5897549824&aineistoId=1244751015>

Heikki Törmänen on kummina **Marketan** kanssa, jolle ei ole ilmoitettu sukunimeä:

27.6.1731 Michel Leinoses dotter Maria

[LINKKI](#)

4.4.1732 Mats Tauriaises dotter Anna

[LINKKI](#)

24.9.1732 Bengt Karjalaises son Pehr

[LINKKI](#)

1.8.1744 Pehr Mustonen & Lisa Heikkinen dotter Hedvig

[LINKKI](#)

20.10.1744 Pehr Heikises & Elin Törmäses son Pehr

[LINKKI](#)

Marketan patronyyymi eli isän nimi **Johan** näkyy vain kerran Kuusamon kirkollisissa lähteissä.

Kuusamon syntyneiden, vihittyjen ja kuolleiden luettelot vuosilta 1730–1764:

Kastettu 29.8.1740: "Hendrich Törmäses och **hu Marg: Johansdrs** dotter Sophia"

LINKKI: <https://astia.narc.fi/uusiastia/viewer/?fileId=5897549710&aineistoId=1244751015>

Heikki Törmäsen ja puolisonsa Marketta Juhontyttären tytär Sophia on kastettu, kummeina...

JOHTOPÄÄTÖKSET:

Heikki Törmäsen puolison Marketan isänsä on ollut JUHO ja sukunimensä lienee ollut MÄÄTTÄ.

Heikki Törmäsen puoliso oli täten Marketta Juhontytär Määttä eikä Reetta Lämsä, kuten vanhoissa lähteissä on mainittuna.

Marketta Juhontytär Määttän vanhempien etsintää:

Marketan syntymävuodesta voi päätellä, että hänen vanhempansa Juho Määttä ja puoliso N.N. olisivat syntyneet ennen vuotta 1680 - todennäköisesti jo tätä aikaisemmin. Kuusamoon Kainuusta tulleiden ensimmäisten uudisasuttajien joukossa oli Määttä. Nämä muuttajat lienevät olleen aikuisia tai aikuisuuden kynnyksellä olleita henkilöitä. Kuusamoon muuttaneiden uudisasuttajien joukosta ei löydy sopivaa Juho Määttä, joka voisi olla Marketan isä.

Sotkamossa syntyneiden ja Kuusamoon tulleiden veljesten Antti, Heikki ja Simo Antinpojat Määttän veli oli Juho Määttä, joka jäi Sotkamoon.

LÄHDE: Vuotunki mielessäni, Kuusamon Määttä, Martti Käkilehto (2021), sukuluettelo s.321

Juho Antinpoika Määtän vanhin lapsensa Elina oli syntynyt 1698, mutta lastensa joukossa ei mainita Markettaa. *LÄHDE: Määttä Kainuun tervamailta (2012) s.99*

Martti Käkilehto 2022:

Markettaa voisi yrittää löytää myös Sotkamon Määttien joukosta. Sotkamosta ja Paltamosta muutti väkeä muualle erityisesti 1680-luvulta aina 1700-luvun alkupuolelle saakka. Yhtenä syynä tähän oli se, että kruunun vuonna 1681 tekemän sopimuksen mukaan, sotaväenotosta vapautumisen vastineeksi taloissa ei saanut olla kolmea työkykyistä miestä enempää. Tämän lisäksi Suomea koettelivat ankarat nälkävuodet vuosina 1695–1698. Jopa kokonaisia perheitä menehtyi nälkään ja tauteihin, mikä näkyy mm. Sotkamon vuosien 1685–1698 rippikirjassa. Tuohon aikaan ei ollut tavatonta, että henkilöitä merkittiin kuolleiksi tai jäi vain pois asiakirjoista. Esimerkiksi Kuusamoon tullut uudisasukas Tapani Määttä, jonka sukujuuret ovat DNA:n mukaan Sotkamossa, ei näy asiakirjoissa kotiseudullaan.

Alasotkamon Naapurivaaran aluksen Määttälässä on Juho Määtän sukukunta ja pojissa ketjuna Juhoja ainakin neljässä sukupolvessa. Lähin arvaukseni menisikin sinne. **Juho Juhonpoika k. 1696 ja vaimo Inga Rusanen.** Perheessä on Marketta, mutta hänen syntymänsä on paljon varhaisempi, koska vanhempi veli **Johan on syntynyt jo 1648** ja siskokin varmaan pian sen jälkeen.

Sotkamon seurakunnan arkisto - IAa:1 Rippikirjat 1683–1698

Mutta tämä 1648 syntynyt Johan olisi todennäköisin Margetan isä. Rippikirja v. 1683 ei sitä kerro
LINKKI: <https://astia.narc.fi/uusiastia/viewer/?fileId=5962930452&aineistoId=1248209413>

eikä seuraava vuonna 1698 alkava rippikirja, jossa on vain muutamia nimi perheissä.

LINKKI: <https://astia.narc.fi/uusiastia/viewer/?fileId=5962930311&aineistoId=1248209413>

Tämän selvityksen aineiston pohjalta Kuusamon Marketta Juhontytär Määtän yhteydestä Sotkamon sukuihin ei kuitenkaan saatu täyttä varmuutta - hän VOISI olla Sotkamon Alasotkamon Määttälän talon Juho Määtän lapsia Naapurivaaran Määttästä.